

21 maja - Europejski Dzień Natura 2000

2021-05-21

Ustanawiając obszary Natura 2000 chroni się gatunki zwierząt i roślin oraz siedliska. Nie robi się tego jednak poprzez stawianie zakazów wstępu (od tej reguły są wyjątki). Przeciwnie, obszary Natura 2000 w znakomitej większości z powodzeniem służą jako tereny rekreacji. Doskonale spinają potrzeby przyrody i potrzeby kontaktu człowieka z naturą. Dlatego Natura 2000 dobrze spełnia się w takich miastach jak Warszawa, gdzie wartościowe przyrodniczo obszary mogą być użytkowane jako miejsca różnego rodzaju rekreacji, z wykorzystaniem stałej infrastruktury. Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska zwraca na to uwagę w okolicznościowym filmie. To zachęta do zagłębienia się w przyrodę, której na co dzień możemy nie doceniać lub po prostu możemy nie zdawać sobie sprawy z tego, jakie skarby przyrodnicze mamy na wyciągnięcie ręki.

W całej Polsce jest już prawie tysiąc obszarów Natura 2000 – to blisko dwadzieścia procent powierzchni kraju. Jednym z największych obszarów jest Dolina Środkowej Wisły. To między innymi tam realizowane były zdjęcia do filmu. Obszar ten rozciąga się wzdłuż linii Wisły od Puław do Płocka. Jest to bez wątpienia fenomen przyrodniczy na skalę całej Europy ze względu na zachowane fragmenty łęgów wierzbowo-topolowych. Szczegółne wrażenie robi właśnie w Warszawie w kontekście widoku sylwetki lewego brzegu. W dużych miastach europejskich podobne zjawisko jest praktycznie niespotykane. Tymczasem w stolicy z takimi łęgami mamy do czynienia i to w środku miasta, dookoła popularnych ścieżek turystycznych po prawej stronie rzeki – chociażby przy wejściu do Portu Praskiego. Co jednak najważniejsze obszar ten – Dolina Środkowej Wisły – ze względu na swoją specyfikę, stał się ważną ostoją ptaków wodno-błotnych. Możemy mówić o co najmniej dwudziestu czterech gatunkach ptaków z unijnego Załącznika I Dyrektywy Ptasiej. Przedmiotami ochrony są tu zarówno ptaki zamieszkujące piaszczyste wyspy i ławice, takie jak ohar, mewa czarnogłowa, mewa siwa, mewa śmieszka, rybitwa rzeczna, a także między innymi ostrygojad, sieweczka obroźna i inne. Nadrzeczne skarpy zamieszkują zimorodek i brzegówka, zarośla nadrzeczne z kolei bączek, podróżniczek, dziwonias, ale w kontekście tego obszaru możemy mówić też o łąkach, pastwiskach i lasach, a tam możemy spotkać nawet bielika. Trzeba dodać, że jeśli chodzi o mewę siwą, śmieszkę, a także rybitwę rzeczną, rybitwę białoczelną, ostrygojada i siewczkę obroźną, obszar Dolina Środkowej Wisły stanowi największą krajową ostoję łęgową tych gatunków i ma kluczowe znaczenie dla zachowania ich populacji.

Wisłę warto poznać na całej jej długości. Łatwo dostrzec jej różnorodność, odnaleźć miejsca niemalże dziewicze. W Warszawie niezwykle majestatycznie prezentuje się linia brzegowa wzdłuż Wału Zawadowskiego, gdzie także kręcone były zdjęcia do filmu. Tam do obszaru Natura 2000 włączony jest cały teren do wału. Momentami są to rozległe łąki zalewowe i łęgi, a także piaszczyste plaże. W tej okolicy na Wiśle formują się imponujące łachy, na których żyją między innymi rybitwy.

Na początku roku Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska wysłała do Komisji Europejskiej propozycję zmian w polskiej sieci obszarów. Zaplanowano wyznaczenie kolejnych obszarów, a niektóre, już istniejące, zostaną powiększone. W pojedynczych przypadkach dojdzie do skorygowania granic obszarów, co będzie skutkowało ich nieznacznym zmniejszeniem. Wszystkie obszary Natura 2000 można łatwo wyszukać za pomocą Geoserwisu: geoserwis.gdos.gov.pl

Zdjęcia do filmu realizowane były w Lesie Bielańskim, a także na obszarze Dolina Środkowej Wisły – przy moście Gdańskim, przy moście Siekierkowskim, w rejonie mostu Południowego, a także przy wejściu do Portu Praskiego i na wysokości ulicy Zaściankowej, gdzie do rzeki biegnie grobla.

